

Митко Новков

Дуетът Фройд-Иерохам

„Зигмунд Фройд: сценично и преживелищно“, Давид Иерохам, ИК „Критика и хуманизъм“, съвместно с Българското общество по психоанализа и групов анализ, 2023 г.

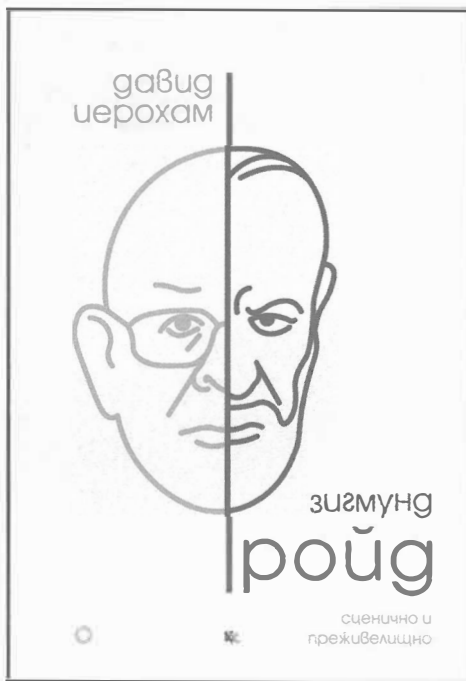
Името на Зигмунд Фройд е като червена лампа – всякога тегли вниманието. Дори днес, когато много от наследството на виенския доктор е налично на български; а какво ли оставаше за вчера, когато знанието за него едва-едва мъждееше под сурдинка, осветено с мистичен ореол на бунтар и перверзник. Спомням си в университета, че когато Иван Паспаланов, непрежалимият учител, който ни водеше „Психология на личността“, започна лекциите си за Фройд, в аудиторията място и за карфица нямаше. От 1990 г., когато след дълго време за първи път в България се появи преведен цялостен труд на Фройд („Въведение в психоанализата“), до 1997 г. в спешен поряток бяха издадени цели 24 негови книги – почти по 3 и половина на година (с по няколко допечатки). Особено изпъкват в това навакване 1991, 1993 и 1994 г. с по 5 текста, сред които ключовите „Психология на сексуалността“ (1991), „Тълкуване на сънищата“ (1993), „Изкуството на психоанализата“ (1994). В новия век интересът не намаля – от 2003 г., когато излиза „Психоанализа: теория и терапия“, до 2020 г., когато е публикуван нов превод на „Тълкуване на сънищата“, имаме общо 16 тома. От тях 9 – повече от половината, са на ИК „Критика и хуманизъм“, която сякаш пое щафетата от „Евразия-Абагар“, най-активните през 90-те. Но с много по-промислена, научно защитена и концептуално издържана издателска стратегия: Зигмунд Фройд

вече не се издава, за да се наваква, Зигмунд Фройд вече се издава, за да се изучава. В това изучаване средишно място заемат т.нар. „класически 5 случая“ + този на Анна О. на приятеля и първоначален съратник на Фройд г-р Йозеф Бройер. За всички тях + за всяко едно от изданията на Фройд на „К&Х“ известният български психотерапевт и експерт по психодрама г-р Давид Иерохам пише текст. И сега тези текстове – общо 13, са обединени в книга: „Зигмунд Фройд: сценично и преживелищно“. В която книга говори не само Давид Иерохам, говори

и по-конкретно – в ролята на участник в терапевтичния процес като терапевт“.

Но преди да изведе на сцената своя герой като терапевт, Давид Иерохам привиква груг „изпълнител“, „един поет“: „Един поет е написал поема „В памет на Зигмунд Фройд“. Не съм я срещал преведена на български, но в нея има един пасаж, чийто смисъл според мен е, че често е „бъркал и понякога е бил абсурден, за нас вече не е човек, а идеен климат, според който живеем различните си животи. Поетът е У. Х. Огън, труден поет“. В този цитат сякаш е кондензиран методът, с който Давид Иерохам подхожда към Зигмунд Фройд – едновременно с интелектуална почит, но и с критичен размисъл; с признание за гениалността му, но и с нескриване на лутанията му. Неговият Фройд е самоотвержен учен, който не спира да дълбае и да подлага теорията и техниките си на непрестанни проверки, защото това е единственият начин те да се развият и да не закостеняват: „И тук възниква въпросът за истината, която обаче е винаги предполагаема; в терапията никога не бива да допускаме субективната истина да стане „абсолютна“. Фройд е знаел това и благодарение на него психоанализата не може да бъде класифицирана сред причинно-следствените наукообразни теории, а винаги е готова да допуска несигурността на хипотезите, предположенията и дедуктивното, и интуитивното пред всякакъв вид „ортодоксия“. Разбира се, мигом тук може да запозорем г-р Иерохам, че вменява на г-р Фройд своите принципи на терапевтична и теоретична работа, но нали тъкмо в това е смисълът на техния дует – да се изпита психоанализата дали продължава да бъде онова учение, благодарение на което успяваме да проникнем в дълбочина в същността на човешкото?

И да, продължава, кънти отговорът...

и Зигмунд Фройд; сиреч това е книга дует (което личи и от остроумната корица на художничката Ирина Джонкова). Дуетът е ефект от интереса на автора към работата на героя, която е работа в сътрудничество; една взаимодействаща и енергийно обменна аналитика: „[...] отново виждаме г-р Зигмунд Фройд в тази роля, която най-много ни интересува